

BEERTA – BARTHOLOMEUSKERK

Het uiterste noordoosten van de provincie Groningen werd door de eeuwen heen steeds weer bedreigd door het water van de Dollard. In de vijftiende eeuw werden de bewoners van Ulsda gedwongen de wijk te nemen naar hoger gelegen gronden. In Beerta werd in het eerste kwart van de zestiende eeuw een grote laatgotische zaalkerk gebouwd waarin tufsteenresten verwerkt zijn die waarschijnlijk afkomstig zijn van de in 1462 afgebroken kerk van Ulsda. De wanden werden voorzien van grote spitsboogvensters; in de west- en noordwand werden deze later dichtgezet. Op aanzienlijke afstand ten noordwesten van de kerk staat een klokkentoren uit 1806, die een voorganger verving. Kerkelijke archieven vermelden een voorganger van de huidige toren.

Bartholomeus

Ter Apelse archieven (1509 *de hillige kercke Sancti Bartolomei*) en vermeldingen op pastoor- en predikantzegels uit 1469 en 1603, doen vermoeden dat de kerk oorspronkelijk aan Bartholomeus was gewijd.

Geschiedenis

Bij de Sint-Maartensvloed van 1686 werd Beerta hard getroffen. In het kerkenraadsverslag van dat jaar vermeldt 'het bedroefde oordeel Godts in de verschrickelijke watervloet'. Uit 1783 dateert het bericht 'dat onse kercke op zondag in den jaere den 3 augustij 1783 en dat wel opmerkelijk is juist in het midden van de predickdienst, is begonnen te breeken door steenen of te vallen, waardoor bijna elk ontstelt wierde en harde liep om zijn leven te bergen'. Na deze bijna-ramp werden de topgevels aan de west- en oostzijde afgebroken en kwam het huidige schilddak tot stand.

Interieur

Het interieur wordt gedekt door een blauwgroen geschilderd houten tongewelf versierd met rozetten. De zwart gemarmerde kooflijsten met consoles vormen een groot contrast met het lichte plafond. Voor de noordwand van het koor bevindt zich een door Johan Berentz vervaardigde kansel met boogpanelen in sobere renaissance stijl uit 1625, waarboven een groot klankbord hangt uit het eind van de achttiende eeuw. Een messing collecteschaal op een smeedijzeren voet uit de zeventiende eeuw dient nu als doopvont. Tijdens de restauratie in 1961 werden de banken in het schip vervangen door losse stoelen. De rijen stoelen worden afgesloten door een eikenhouten balustradehek uit 1637.

Voor de westwand prijkt een groot orgel dat in 1862 werd gebouwd door Petrus van Oeckelen. Het orgel is bekroond met een zwaan.

Grafschriften

In de vloer van het licht verhoogde koor liggen verschillende grafzerken met interessante opschriften die de omgang met de dood in de achttiende eeuw weerspiegelen.

© Gebaseerd op tekst van Justin Kroese (ODE: 50-jarig jubileum van SOGK 2019), aangevuld met informatie van Peter Hoffer.

SOGK ©2020